

O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonunchilik palatasining
Iqlim o'zgarishi oqibatlarini kamaytirish va "yashil" iqtisodiyotga
o'tishni tezlashtirish masalalari bo'yicha komissiyasi

O'zbekiston Ekologik partiyasi fraksiyasi

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" ijtimoiy – iqtisodiy, siyosiy, ilmiy – ommabop jurnal

**“YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH VA EKOLOGIK
BARQAROR RIVOJLANISH BOSQICHLARIDA
ILG'OR MUHANDISLIK MAKTABLARINI
SHAKLLANTIRISHNING MUAMMO VA YECHIMLARI”
Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi**

2025-YIL 3-DEKABR

**Republican Scientific–Practical Conference
“CHALLENGES IN DEVELOPING ADVANCED
ENGINEERING SCHOOLS FOR GREEN ECONOMY
AND ENVIRONMENTAL SUSTAINABILITY”**

3 DECEMBER 2025

**Республиканская научно-практическая конференция
«ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ ПЕРЕДОВЫХ
ИНЖЕНЕРНЫХ ШКОЛ В РАЗВИТИИ ЗЕЛЁНОЙ
ЭКОНОМИКИ И ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ УСТОЙЧИВОСТИ»**

3 ДЕКАБРЯ 2025 ГОДА

10-MAXSUS SON

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

*Elektron nashr. 161 sahifa.
2025-yil, dekabr*

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

OLIY TA'LIMDA EKO-TURIZMNI RIVOJLANTIRISH ORQALI OROLBO'YI HUDUDINING EKOLOGIK BARQARORLIGINI MUSTAHKAMLASH.....	8
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich	
"YASHIL ENERGETIKA" – O'ZBEKISTONNING YASHIL VA SOG'LOM KELAJAGI IQTISODIYOTIMIZNING YANGI DRAYVERI.....	11
Abdushukur Hamzayev	
BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARIGA ERISHISHDA EKOLOGIK MADANIYATNING AHAMIYATI.....	14
Xodjayeva Mohira Mirzaxmadovna	
O'ZBEKISTON HUDUDLARIDA ESG TAMOYILLARINI JORIY ETISH: IQTISODIY, EKOLOGIK VA IJTIMOY TRANSFORMATSIYA YO'NALISHLARI.....	17
Xofizov Baxriddin Turdievich, Raximov Oybek Raimovich	
QAYTA TIKLANUVCHI YASHIL ENERGIYA: BARCHA UCHUN MUHIM MASALA.....	21
Muxiddin Kalonov	
YASHIL IQTISODIY TRANSFORMATSIYA JARAYONIDA SOLIQ MEXANIZMLARINI MODERNIZATSIYA QILISHNING IQTISODIY AHAMIYATI.....	25
Xudoyqulov Sadriddin Karimovich	
"YASHIL IQTISODIYOT"GA O'TISH ASOSIDA "YASHIL O'SISHNI" TA'MINLASH: MUOMMO VA YECHIMLAR.....	28
Makhmudov Nosir Makhmudovich	
YASHIL OBLIGATSIYALAR: IQTISODIY FAOLLIK VA HISOB YURITISHNING DOLZARB MASALALARI.....	32
Norboy G'anievich Karimov	
O'ZBEKISTONDA "YASHIL IQTISODIYOT VA EKOLOGIK BARQAROR RIVOJLANISHDA ILG'OR MUHANDIS MUTAXASSISLARNI TAYYORLASHDA EKOLOGIK TA'LIM MUAMMOLARI VA YECHIMLARI".....	35
Nazarov Xolmurod	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA ILG'OR MUHANDISLIK MAKTABLARI VA TEXNOPARKLARNING AHAMIYATINI AKADEMIK TA'LIM JIHATIDAN TAKOMILLASHTIRISH.....	42
Sanjarbek Mirzaliyev Maxamatjon o'g'li	
KO'P YILLIK DARAXTLARNI XATLOVDAN O'TKAZISH, RAQAMLASHTIRISH VA ILMIY BAHOLASH TIZIMI: EKOLOGIK MONITORING VA SHAHARNING YASHIL INFRASTRUKTURASINI BOSHQARISH UCHUN ILG'OR MODEL.....	44
Pirmuhamedov Ulug'bek Botirovich	
MUMKIN BO'LGAN MUQOBIL SUV MANBASI SIFATIDA YOMG'IR SUVLARIDAN FOYDALANISH ISTIQBOLLARI.....	47
Khursanov Kamol Erkinovich	
HUDUDLARNING XUSUSIYATLARI ASOSIDA IJTIMOY HIMOYA XARAJATLARINI DIFFERENSIAL MOLIYALASHTIRISH MODELINI TAKOMILLASHTIRISH.....	50
Hakimov Feruz Xurshid o'g'li	
INDUSTRIYAL SANOAT EHTIYOJLARIGA MOS, INNOVATSIYALAR YARATISHGA QODIR MUHANDISLARNI TAYYORLASHDA ILG'OR MUHANDISLIK MAKTABLARI VA "YASHIL" IQTISODIYOT INTEGRATSIYASINING STRATEGIK AHAMIYATI.....	53
Sherzod Qurbonov	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SUB'EKTLARINING EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	56
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi	
ENERGIYA TEJAMKOR TEXNOLOGIYALARNI JORIY QILISHDA YASHIL BUXGALTERIYANING ROLI.....	59
Tashmanov G'olib Davronovich	

YASHIL BUXGALTERIYA VA YASHIL MOLİYANI RIVOJLANTIRISHNING STRATEGIK DOLZARBLIGI	63
Tulyaganov Abdumalik Abdiraximovich	
EKOLOGIK BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA YASHIRIN IQTISODIYOTNING IJTIMOY-IQTISODIY TAHLILI	66
Mavlyanov Muzaffar Yusupovich	
QISHLOQ XO'JALIGIDA ISHLAB CHIQRISHNI RIVOJLANTIRISHNING ILG'OR XORIJIY TAJRIBALARI	69
Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
АРХИТЕКТУРНЫЕ ПРИНЦИПЫ СОЗДАНИЯ БЕЗОПАСНЫХ И ДОСТУПНЫХ ВЕЛОДОРОЖЕК В УСЛОВИЯХ ПЛОТНОЙ ГОРОДСКОЙ ЗАСТРОЙКИ В УЗБЕКИСТАНЕ	72
Абдуллаева Ситорабону Хасанжон кизи	
YASHIL MOLİYAVIY INNOVATSIYALAR VA ULARNING EKOLOGIK INFRATUZILMA MODERNIZATSIYASIDAGI ROLI	74
Tursunkulova Gulchiroy Burxonovna	
РОЛЬ ФИНАНСОВОЙ ИНКЛЮЗИИ В ОБЕСПЕЧЕНИИ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ДО 2030 ГОДА	77
Алимова Азиза Шерзатовна	
SANOATDA YASHIL ENERGIYADAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA MARKETING YONDASHUVLAR	83
Abdullaev Elörbek Odiljon o'gli	
MODA SANOATIDA YASHIL MARKETING VA ISTE'MOLCHILARNING EKOLOGIK ONGINI RIVOJLANTIRISH	87
Ahmadjonova Rayhona Jasurbek qizi	
YASHIL ERP TIZIMLARINING KORXONALARDA BARQAROR RIVOJLANISH VA MARKETING SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	91
Azizov Abdulla Abdisalamovich	
OLIY TA'LIM MUASSASALARINI INNOVATSION MENEJMENT ASOSIDA YASHIL MARKETINGDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANI QO'LLASH	95
Boltayeva Sitora Mirdjonovna	
HUDUDLARARO IJTIMOY TENGLIKNI TA'MINLASHDA YASHIL MARKETING INSTRUMENTLARINING AHAMIYATI	99
Ibrohimov Baxtrom Bog'dirovich	
OLIY TA'LIMDA YASHIL INNOVATSIYALARNI TARG'IB QILISH ORQALI XORIJIY TALABALAR OQIMINI OSHIRISH	103
Isamuqometov Shukurullo Asotullayovich	
YASHIL INNOVATSIYALAR ASOSIDA AGROMARKETING STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQISH VA MEVA SABZAVOT BOZORIDAGI NARX BARQARORLIGI MODELI	107
Isroilov Abdurashid Abduraxmanovich	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA MIJOZLAR BILAN YASHIL RAQAMLI ALOQALARNI SHAKLLANTIRISH STRATEGIYALARI	112
Mirziyodova Gulnozaxon Ayubxon qizi	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDAGI BILIMLARNI BAHOLASH TIZIMLARI VA ULARNING RAQAMLI IQTISODIYOTGA MOSLASHGAN ILG'OR YONDASHUVLARI	115
Radjabov Bunyod Abduxalilovich	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA MIJOZLAR BILAN YASHIL RAQAMLI ALOQALARNI SHAKLLANTIRISH STRATEGIYALARI	119
Mirziyodova Gulnozaxon Ayubxon qizi	
TO'QIMACHILIK SANOATIDA SUN'IY TOLALARDAN FOYDALANISHDA BARQAROR TA'MINOT ZANJIRI BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISH	122
Raximov Furqat Jalolovich	
TIJORAT BANKLARIDA OMONAT HAJMINI OSHIRISHDA RAQAMLI MARKETING VOSITALARINING ROLI	126
Raximov Shoxrux Furqatovich	

PAXTA TO'QIMACHILIK KLASSTERLARIDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARINI JORIY ETISH VA ULARNING SAMARADORLIGINI BAHOLASH	130
Tadjiev Sa'dulla Muhitdinovich	
QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI BOZORLARIDA YASHIL INNOVATSIYALAR ASOSIDA DIVERSIFIKATSIYA MARKETING STRATEGIYASINING SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	134
Xudayberganov Jasur Baxodirovich	
ФИНАНСОВЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ И МЕЖДУНАРОДНОЕ КРЕДИТОВАНИЕ В КОНТЕКСТЕ ЗЕЛЁНОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА.....	138
Арзуманян Стелла Юрьевна	
XODIMLAR FAOLIYATINI BAHOLASHDA KPI ASOSIDAGI RAQAMLI PLATFORMANI JORIY ETISHNING IQTISODIY, TASHKILIY VA TEXNOLOGIK SAMARADORLIGI.....	144
Shuhratov Ma'murjon Shuhrat o'g'li	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA KPI KO'RSATKICHLARINI PROGNOZLASH VA BOSHQARUV QARORLARINI QO'LLAB-QUVVATLASHNING RAQAMLI MODELI	147
Shuhratov Ma'murjon Shuhrat o'g'li	
O'ZBEKISTON MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI SIFATINI OSHIRISHNING MUHIM SHARTLARI.....	150
Murodbek Boltaboyev	
RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA TURIZM TARMOQLARINI SINERGETIK RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	154
Saidova Dilfuza Abdufattohovna	
TOVARLARNI ILGARI SURISHDA EKO MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	157
Sobiroz Azizbek Avazbekovich, Erkinova Adolat Karim qizi	

TOVARLARNI ILGARI SURISHDA EKO MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH

Sobiroz Azizbek Avazbekovich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
“Marketing” kafedrası dotsenti, PhD

E-mail: a.sobirov@tsue.uz

ORCID: 0009-0006-5886-3783

Erkinova Adolat Karim qizi

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
Kechki ta’lim va magistratura fakulteti,

MRT-25 magistranti

E-mail: durdonaamirovna98@gmail.com

ORCID: 0009-0008-0363-0610

Annotatsiya. Ushbu tadqiqotda tovarlarni ilgari surishda qo'llaniladigan marketing reklama vositasini yaratishda eko-marketing strategiyalaridan foydalanishning zamonaviy usullari tahlil qilindi. Shuningdek, “O'zbekiston – 2030” strategiyasida belgilangan “yashil iqtisodiyot”ga o'tish vazifalari reklama va marketing sohalarida ekologik kommunikatsiyalarni keng qo'llash zarurligini kuchaytirishi, eko-marketingning milliy iqtisodiyot barqarorligiga qo'shadigan hissasi ochib berildi.

Kalit so'zlar: eko-marketing, eko-reklama, yashil iqtisodiyot, eko-yorliqlash, eko-brending, iste'molchi xatti-harakati, barqaror rivojlanish, reklama strategiyasi, ekologik ong.

Abstract. This study analyzes modern methods of applying eco-marketing strategies in the creation of advertising tools used for product promotion. It also highlights how the “Uzbekistan – 2030” Strategy, particularly its goals related to the transition to a “green economy,” strengthens the need for broader use of ecological communication in advertising and marketing. The contribution of eco-marketing to the sustainable development of the national economy is also revealed.

Key words: eco-marketing, eco-advertising, green economy, eco-labeling, eco-branding, consumer behavior, sustainable development, advertising strategy, environmental awareness.

Аннотация. В данном исследовании проанализированы современные методы применения эko-маркетинговых стратегий при создании рекламных инструментов, используемых для продвижения товаров. Также раскрыто, что задачи по переходу к «зелёной экономике», обозначенные в Стратегии «Узбекистан – 2030», усиливают необходимость широкого использования экологических коммуникаций в сфере рекламы и маркетинга. Показан вклад эko-маркетинга в устойчивое развитие национальной экономики.

Ключевые слова: эko-маркетинг, эko-реклама, зелёная экономика, эko-маркировка, эko-брендинг, поведение потребителей, устойчивое развитие, рекламная стратегия, экологическое сознание.

KIRISH

Jahon iqtisodiyoti uchun ekologik barqarorlik so'nggi yillarda sezilarli ahamiyat kasb etmoqda. Buni korxonalar misolida ko'radigan bo'lsak, eko-marketing strategiyalari va uning bir elementi bo'lgan eko-reklamalar korxonalarning raqobatbardoshligini oshiradi, brendga bo'lgan qiziqishni kuchaytiradi, iste'molchilar xaridini sezilarli ravishda rag'batlantiradi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, foyda ko'rish maqsadida chiqarilayotgan eko-reklamalar iste'molchilarni atrof-muhitga zarar qilmaydigan mahsulotlarni xarid qilishga sezilarli darajada rag'batlantiradi [1].

Eko-marketing strategiyalaridan: emotsional va aralash eko-reklamalar, sifati yuqori, ishonchli va aniq ekologik xabarlar asosidagi reklamalardan foydalanish, iste'molchilarda brendga bo'lgan ijobiy munosabatning

shakllanishi, xarid niyatining oshishi, korxonalarning raqobatbardoshligi va brendga bo'lgan qiziqishning kuchayishiga olib keladi.

Ushbu tendensiyalardan shuni aniqlash mumkinki, korxona yoki brend eko-marketing, eko-reklama strategiyalarini joriy etsa, nafaqat ekologik mas'uliyat nuqtai nazaridan ijobiy imidj hosil qiladi, balki iste'molchilarning xarid qarorlari va brend bilan munosabatlarini sezilarli darajada o'zgartiradi. Buning natijasida bu yondashuv zamonaviy iqtisodiyot va bozorda raqobatbardoshlik imkoniyatlarini kengaytiruvchi muhim instrumentga aylanadi.

Eko-marketingning iqtisodiy o'sish ko'rsatkichlari, shuningdek, investitsiya jalb qilish va biznesni rivojlantirish imkoniyatlarida ham namoyon bo'ladi. Barqaror va ekologik mas'uliyatli strategiyalarni qo'llagan kompaniyalar investorlar tomonidan ijobiy baholanadi, chunki ular iqtisodiy, ijtimoiy va siyosiy mezonlarga javob beradi. Bu esa uzoq muddatli moliyaviy barqarorlik va resurslarni samarali ishlatishga turtki bo'ladi [2].

So'nggi yillarda olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, eko-reklamada taqdim qilinayotgan xabar turi va uning mahsulot turiga mosligi iste'molchilarning eko-mahsulotlarga bo'lgan xarid niyatlariga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Reklama va xabarlarning kompetensiyaviy jihatlari o'rtasidagi moslik mahsulotga nisbatan xarid niyatini kuchaytirishi shaxsiy foyda ko'zlangan mahsulotlarda ko'proq samarali ekanligi aniqlangan.

Eko-marketing strategiyalarining sanoat va iqtisodiy samaraga ta'sirini — eko-innovatsiya, aylana iqtisodiyot va barqarorligi oshgan sektorlar orqali tahlil qilib, biznes uchun uzoq muddatli foyda, sodiqlik va operatsion samaradorlik imkoniyatlarini ko'rsatadi. Tadqiqotlar greenwashing xavfi va kommunikatsiya shaffofligi muammolariga ham katta e'tibor qaratadi. Noto'g'ri yoki asoslanmagan eko-reklamalar iste'molchida ishonch yo'qolishiga va brendga nisbatan salbiy fikr uyg'onishiga olib kelishi mumkin [3].

Global miqyosda eko-marketing strategiyalariga bo'lgan ilmiy qiziqishning ortishi ekologik tahdidlar va iste'molchilarning barqaror mahsulotlarga bo'lgan talabining global bozorlarda sezilarli o'sishini ko'rsatib bermoqda. Xalqaro tadqiqotlar green advertising, eco-labeling, green product va green branding kabi yo'nalishlarning iste'molchi ongiga, qaror qabul qilishiga va brendga sodiqligiga qanchalik kuchli ta'sir ko'rsatishini real empirik natijalar bilan asoslab bermoqda. Ayrim ishlarda ekologik reklama xarid qarorlarining 50 % dan ortiq qismini tushuntirib berishi, boshqalarida esa eco-friendly yondashuv brend sifatiga bo'lgan idrokni sezilarli kuchaytirishi isbotlangan. Shu sababli, turli mamlakatlar, yosh guruhlari va sohalarda olib borilgan tadqiqotlar natijalari bugungi global bozorni shakllantirayotgan asosiy mexanizmlarni tahlil qilish imkonini bermoqda.

Quyida keltirilgan 1-jadvalda olib borilgan tadqiqotlarning aynan shunday ilmiy natijalar asosida tuzilib, green marketingning iste'molchi xatti-harakatiga, qarorlariga va brend munosabatlariga qanday miqyosda ta'sir ko'rsatishini qiyosiy tahlil qilishga xizmat qiladi.

1-jadval. Ekologik marketing strategiyalarining empirik tadqiqotlar natijalari

Olib borilgan tadqiqotlar	Respondentlar soni	Ko'rilgan natijalar
Yashil marketing strategiyalari va iste'molchining sotib olish xulq-atvori o'rtasidagi aloqani o'rganish	368	Eko-markalash, eko branding, ekologik ong va e'tiqodlar, green marketing strategiyalari iste'molchi xarid xarakatlariga sezilarli ta'sir ko'rsatadi
Yashil reklama orqali iste'molchilarning ekologik toza mahsulot haqida xabardorligi: Ekologik toza strategiya	430	Eko reklama iste'molchilarning ekologik ongini mustahkamlaydi va xarid qarorlariga bevosita ta'sir qiladi.
Sifatni aqliy idrok etish: yashil marketing brend sifatini oshirish katalizatori sifatida	182	Eko marketing strategiyasi, eko mahsulot, eko reklama va eko narxlashga ijobiy ta'sir ko'rsatgan.
Yashil afzallik: ekologik toza marketingning iste'molchilarning sodiqligiga ta'sirini tahlil qilish	182	Eko marketing strategiyasi barcha komponentlari brend sodiqligiga sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatgan.

Yuqorida keltirilgan jadvaldan ko'rinib turibdiki, yashil marketingning global bozorlarda strategik ahamiyati keskin oshgan. Eko-markalash, yashil reklama, ekologik branding va barqaror narxlash kabi komponentlar nafaqat iste'molchilarning ekologik ongini kuchaytiradi, balki ularning xarid niyatlari va real xarid xatti-harakatlariga ham sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Shuningdek, iste'molchilarning ekologik qadriyatlari va yangi bozor talablarining o'sishi yashil marketingning nafaqat reklama vositasi, balki raqobat ustunligini shakllantiruvchi asosiy mexanizmga aylanganini ko'rsatadi. Natijada, kompaniyalar ekologik mas'uliyatni biznes strategiyalariga integratsiya qilgan sari iste'molchilar bilan ishonchli aloqalar mustahkamlanib, barqaror bozor segmentlarining shakllanishi tezlashmoqda. Shu bois, yashil marketing bugungi kunda nafaqat ekologik qadriyatlarni qo'llab-

quvvatlovchi tamoyil, balki iqtisodiy samaradorlikni oshiruvchi, brend kapitalini kuchaytiruvchi va bozorda raqobat ustunligini ta'minlovchi fundamental yo'nalish sifatida dolzarblik kasb etmoqda.

“O‘zbekiston – 2030” strategiyasida belgilangan “yashil iqtisodiyotga o‘tish”, ekologik barqarorlikni ta'minlash va resurslardan oqilona foydalanish maqsadlari mamlakatda ekologik ongni oshirish bo'yicha keng ko'lamli islohotlarni talab qiladi. Mazkur strategik yo'nalishlar korxonalar va brendlar uchun eko-marketing, green advertising va barqaror iste'molni rag'batlantiruvchi kommunikatsiya vositalarini faol qo'llash zarurligini kuchaytirmoqda. Energiya tejamlorligi, chiqindilarni kamaytirish, qayta tiklanuvchi resurslardan foydalanish kabi davlat ustuvorliklari iste'molchilarda ekologik mas'uliyatni shakllantirayotgan bir paytda, reklama sektori ushbu tendensiyani kuchaytiruvchi asosiy axborot kanallaridan biriga aylanadi.

Shu boisdan, reklama strategiyalariga eko-kontent kiritish, mahsulotlarning ekologik afzalliklarini ilmiy asoslangan va ishonchli tarzda taqdim etish, eco-labeling va green brandingdan foydalanish O‘zbekistonning uzoq muddatli milliy maqsadlari bilan to'liq mos keladi. Bundan tashqari, “O‘zbekiston – 2030” strategiyasida belgilangan barqaror iste'mol madaniyatini shakllantirish vazifasi eko-marketing kampaniyalari orqali aholiga samarali yetkazilishi mumkin bo'lgan muhim kommunikatsion yo'nalishni yaratadi. Natijada, eko-marketing nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshiradi, balki strategiya ko'zlaganidek, ekologik xavfsizlik, sog'lom muhit va barqaror rivojlanishning marketing mexanizmini shakllantiradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, eko-marketing strategiyalarini korxona kommunikatsiya tizimiga bosqichma-bosqich integratsiya qilish iste'molchilarning ekologik ongini sezilarli darajada kuchaytiradi va ularning xarid qarorlariga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Xususan, ekologik mazmundagi xabarlarning emotsional, informatsion va ishonchga asoslangan shakllarda yetkazilishi iste'molchi ongida mahsulotning ekologik qiymatini oshiradi, brendga nisbatan ijobiy munosabatni mustahkamlaydi hamda xarid niyatini kuchaytiradi. Bu esa korxona tomonidan amalga oshirilayotgan kommunikatsiya siyosatining samaradorligini oshirishda eko-marketingning markaziy strategik rolga ega ekanligini ko'rsatadi.

Tadqiqot yakunlari, shuningdek, ekologik xabardorlikka asoslangan reklama va kommunikatsiya tizimining rivojlanishi korxona samaradorligini oshirishning muhim omili ekanligini ko'rsatdi. Bu tizim iste'molchilarda ekologik mas'uliyatni shakllantiradi, ekologik madaniyat rivojlanishiga ta'sir qiladi va ekologik barqarorlikning ijtimoiy mexanizmlarini mustahkamlaydi. Natijada, eko-marketing korxona darajasida iqtisodiy samaradorlikni oshiruvchi, jamiyat darajasida esa ekologik ong va mas'uliyatni rivojlantiruvchi strategik vosita sifatida dolzarblikka ega bo'lib bormoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Zhang F., Zhang Y., Liao S., Zhou X., Ma X. Research on the impact of matched effects between green advertising appeals and product type on consumer purchase intention. *Journal of Retailing and Consumer Services*, Vol. 85, 2025, 104265. ISSN 0969-6989. <https://doi.org/10.1016/j.jretconser.2025.104265>
2. Mohammadi E., Barzegar M.M., Nohekhan M. The Green Advantage: Analyzing the Effects of Eco-Friendly Marketing on Consumer Loyalty. 2023. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2312.16698>
3. Chen G., Sabir A., Rasheed M.F., Belascu L., Su C.-W. Green marketing horizon: Industry sustainability through marketing and innovation. *Journal of Innovation & Knowledge*, Vol. 9, Issue 4, 2024, 100606. ISSN 2444-569X. <https://doi.org/10.1016/j.jik.2024.100606>
4. Leonidou C.N., Katsikeas C.S., Morgan N.A. Greening the marketing mix: Do firms do it and does it pay off? *Journal of the Academy of Marketing Science*, 41, 2013, pp. 151–170. <https://doi.org/10.1007/s11747-012-0317-2>
5. Peattie K., Peattie S. Social marketing: A pathway to consumption reduction? *Journal of Business Research*, 62, 2009, pp. 260–268. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2008.01.033>
6. Nguyen T.N., Lobo A., Greenland S. Pro-environmental purchase behaviour: The role of consumers' biospheric values, attitudes and advertising skepticism. *Journal of Promotion Management*, 23(4), 2017, pp. 551–568. <https://doi.org/10.1080/10496491.2017.1297977>
7. Delafrooz N., Taleghani M., Nouri B. Effect of green marketing on consumer purchase behaviour in Iran. *International Journal of Business and Social Science*, 5(2), 2014, pp. 399–407. ISSN 2219-1933.
8. Ottman J.A., Stafford E.R., Hartman C.L. Avoiding green marketing myopia: Ways to improve consumer appeal for environmentally preferable products. *Environment: Science and Policy for Sustainable Development*, 48(5), 2006, pp. 22–36. <https://doi.org/10.3200/ENV.48.5.22-36>
9. Rahbar E., Wahid N.A. Investigation of green marketing tools' effect on consumers' purchase behavior. *Business Strategy Series*, 12(2), 2011, pp. 73–83. <https://doi.org/10.1108/17515631111114877>
10. Chen Y.S. The drivers of green brand equity: Green brand image, green satisfaction, and green trust. *Journal of Business Ethics*, 93, 2010, pp. 307–319. <https://doi.org/10.1007/s10551-009-0223-9>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 10-maxsus son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzirimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

ISBN 978-9910-8407-4-6

9 789910 840746